

MŪZIKAS TEORIJAS

**Mācību priekšmetu “Mūzikas mācība” un
“Solfedžo un mūzikas teorijas” programma**

APSTIPRINĀTS

Vaiņodes Mūzikas skolas direktore:

(G. Riežniece)

**MŪZIKAS TEORIJAS-
MŪZIKAS MĀCĪBAS UN SOLFEDŽO
PROGRAMMA
PROFESIONĀLĀS IEVIRZES IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS
PAMATIZGLĪTĪBAS PAKĀPE**

Mācību priekšmeta mērķi:

- sniegt pamatzināšanas, pamatiemaņas un pamatprasmes mūzikas teorijā un solfedžo;
- sekmēt audzēkņu intelektuālo, emocionālo un radošo attīstību.

Galvenie uzdevumi:

- apgūt nepieciešamās teorētiskās zināšanas un terminoloģiju mūzikas teorijā;
- attīstīt melodisko un harmonisko dzirdi, metroritma un formas izjūtu, muzikālo atmiņu, domāšanu un radošās spējas
- veidot pamatiemaņas dziedāšanā, solfedžēšanā, intonēšanā un analīzē ar dzirdi.

Darba formas:

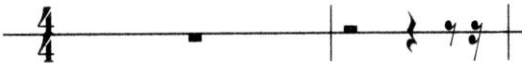
- Solfedžēšana
- Lasīšana no lapas
- Dzirdes analīze
- Muzikālie un ritma diktāti

Mācību satura apguves ilgums: 8 gadi

PIRMAIS MĀCĪBU GADS

(1. klase)

2 mācību stundas nedēļā / 70 mācību stundas gadā

Mācību satura elementi	Zināšanas	Prasmes un iemaņas
Nošu raksts, klaviatūra	- Pamatskaņu nosaukumi: <i>do, re, mi, fa, sol, la, si</i>. - Līnijkopa. Vijoļes atslēga. Nošu atrašanās vieta līnijkopā. - Klaviatūra. Taustiņu izvietojums klaviatūrā. - Oktāvas. 1., 2. - Alterācijas zīmes: - Atkārtojuma zīme, voltas, oktāvas pārnese zīme.	- Nosaukt / uzrakstīt notis līnijkopā vijoļes atslēgā. - Parādīt skaņu atrašanos klaviatūrā. - Paskaidrot un prast pielietot notis redzamos nošu raksta elementus (alterācijas zīmes, voltas u.c.)
Metroritms	- Jēdzieni: ritms, pulss, takts, taktssvītra, taktsdaļa, taktsmērs, uztakts. - Nošu ilgumi: tiem atbilstošās pauzes. - Taktsmēri 2/4 un 3/4, atbilstošās taktsfigūras - Ritma grupas un tām atbilstošās ritma zilbes: tā ti-ti sā ti-ri-ti-ri tā-ā - Uztaktis: 	- Saklausīt un noteikt taktsmēru, taktēt uz "2" un uz "3" - Sagrupēt notis 2/4 un 3/4 taktsmēros. - Ritmizēt / solmizēt mūzikas piemēru 1.klases metroritma prasību līmenī. - Atkārtot pedagoga spēlētu melodiju vai ritma frāzi (2 – 4 taktis), saucot ritma zilbes (mutiskais ritma diktāts) vai arī prast to pierakstīt (rakstiskais ritma diktāts). - Ritma improvizācijas (ritma <i>ostinato</i>, ritma pavadījums, ritma dialogs ar skolotāju u.tml.)

Skaņkārta. Tonalitāte	• Jēdzieni: mažors, minors, gamma, tonika, trijskanis, noturīgās un nenoturīgās pakāpes, ievadskaņas, tetrahords. • Gammas: <i>Do, Sol, Fa</i> mažori, <i>la, mi, re</i> minori (dabiskais, harmoniskais), gammas pakāpju apzīmēšana ar cipariem. • Elementi gammā: tonikas trijskanis, ievadskaņas, nenoturīgo pakāpju atrisināšana noturīgajās. • Pareiza ieelpa, izelpa dziedot, vokālo pamatiemaņu apguve.	• Dziedāt nosauktās mažora un minora gammas, tonikas trijskani un citus gammas elementus. • Pēc ieskaņošanās tonalitātē dziedāt ar nošu nosaukumiem vienkāršas melodijas (pakāpeniska kustība, skaņu atkārtojumi, lēcieni: V – III, III – V, I – V, V – I, I-VIII u.tml.). • Dziedāt tautasdziesmas, kanonus ar vārdiem (vienbalsīgi) un nošu nosaukumiem apgūtajās tonalitātēs. • Mutiskais diktāts: saklausīt un dziedāt ar nošu nosaukumiem īsas melodiskas frāzes apgūtajās tonalitātēs (pakāpeniska kustība, skaņu atkārtojumi, lēcieni pa noturīgām pakāpēm). • Atšķirt pēc dzirdes mažora un minora skaņkārtu, kā arī mažora un minora trijskani.
Intervāli, akordi	• Noteikt skaņu skaitu saskaņā • Intervālu nosaukumi: <i>prīma, sekunda, terca, oktāva</i>, to apzīmēšana ar cipariem. • Tonis un pustonis; m 2 un l 2 • Mažora, minora trijskaņi	• Saskatīt notis un noteikt iepriekš nosauktos intervālus (1,2,3,8). • Uzbūvēt / spēlēt norādītos intervālus ↑ un ↓ no skaņas. • Saklausīt intervālus (prīma, oktāva, sekunda, terca, kvarta, kvinta) pēc krāsas. • Atšķirt mažoru no minora
Citi mūzikas valodas un formas elementi	• Jābūt priekšstatam par mūzikas valodas elementiem: tempu, dinamiku, reģistru, tembru. • Tempa apzīmējumi: <i>Adagio, Allegro, Andante, Andantino, Moderato, Lento; accelerando, ritenuto, a tempo, Tempo I.</i> • Dinamikas apzīmējumi: <i>f, p, mp, mf, pp, ff, crescendo, diminuendo</i>	• Saklausīt skaņdarbā un noteikt minētos mūzikas valodas elementus: tempu (ātrs, lēns, vidējs), dinamiku (skaļa, klusa, vidēja), reģistru (zemais, vidējais, augšējais), kā arī atšķirt mūzikas instrumentu tembrus.

	• Skaņveides paņēmieni: <i>staccato</i>, <i>legato</i>, <i>non legato</i>. • Mūzikas instrumenti: klavieres, vijole, čells, flauta, trompete, bungas. • Formveide: motīvs, frāze, teikums, periods. Vienādas, atšķirīgas un līdzīgas (variētas) frāzes, to apzīmēšana ar burtiem. • Basa atslēga	• Saklausīt / saskatīt mūzikas piemērā vienādas, atšķirīgas un līdzīgas frāzes. • Perioda formas apguvi iespēju robežās iesaistīt radošos uzdevumos (pēc pedagoga dotā sākuma impulsa ar neitrālu zilbi veidot jautājuma – atbildes tipa frāzes, līdzīgas frāzes u.tml.)
--	---	---

Noslēguma prasības

1. Rakstu darbs mūzikas teorijā:

- uzrakstīt prasīto gammu (mažors – dabiskais, minors – dabiskais, harmoniskais), pakāpes u.c. gammas elementus;
- salikt taktssvītras;
- noteikt un uzbūvēt prasītos intervālus;
- zināt mūzikas terminus.

2. Dziedāšana, ritmizēšana:

- nodziedāt prasīto tautasdziesmu ar vārdiem un nošu nosaukumiem;
- solmizēt no lapas vingrinājumu;
- ritmizēt vienbalsīgu piemēru, saucot ritma zilbes;
- Do, Sol, Fa mažorā dzied gammu, noturīgās, nenoturīgās pakāpes, T trijsk.
- Dabiskais minors

3. Analīze ar dzirdi:

- uzrakstīt ritma diktātu piemēri:

- noteikt mūzikas valodas elementus (tempu, dinamiku, reģistru, skaņkārtu, taktismēru);
- noteikt pēc dzirdes cik skaņu saskaņā, intervālus, mažora, minora trijskaņus.

Ieteicamās tautasdziesmas

1. Aijā žūžu lāča bērni
2. Kas dārzā
3. Kura tad tu nu biji āzīti manu
4. Stāvēju dziedāju
5. Maza, maza ābelīte
6. Aijā, Ancīt aijā

OTRAIS MĀCĪBU GADS

(2. klase)

2 mācību stunda nedēļā / 70 mācību stundas gadā

Mācību satura elementi	Zināšanas	Prasmes un iemaņas
Metroritms	- Visi iepriekš apgūtie jēdzieni, taktsmēri un nošu, paužu ilgumi. - Taktsmērs 2/4;3/4;4/4,C ritma grupas, tām atbilstošās ritma zilbes: u.tml.	- Sagrupēt taktīs / ritmizēt / solmizēt piemērus zināmajos taktsmēros, ietverot apgūtās ritma grupas. - Ritma diktāts (mutisks un rakstisks). - Vienbalsīgi un divbalsīgi ritma vingrinājumi, ritma improvizācijas.
Skaņkārtā, tonalitāte	- Tonalitātes <i>Do-la, Fa-re, Sol-mi, Re, si</i> (minors - dab., harm., melod.); tonikas trijskanis, ievadskaņas, nenoturīgo pakāpju atrisināšana. - Visi iepriekš minētie elementi gammās. - Jēdziens: paralēlās tonalitātes. - Kanons. - Turpināt darbu pie vokālo iemaņu attīstīšanas.	- Dziedāt mažora, minora gammas līdz divām atslēgas gammām. - Dziedāt tautasdziesmas, kanonus ar vārdiem (vienbalsīgi, divbalsīgi) un nošu nosaukumiem apgūtajās tonalitātēs. - Dziedāt / saklausīt melodijā kustību pa noturīgām pakāpēm, kā arī lēcienus: II – V, V – II, V – VII, IV – I, VII – II, II – VII - Saklausīt mažora un minora skaņkārtu, minora trīs veidus.
Intervāli. Akordi	- Tonis, pustonis - Intervālu kvalitatīvie apzīmējumi: t₁, m₂, l₂, m₃, l₃, t₄, t₅, t₈ - Noturīgie intervāli. - Intervāla pamatne un virsotne. Harmoniski un melodiski intervāli.	- Rakstīt / spēlēt vienkāršos intervālus ↑ un ↓ no skaņas, kā arī saskatīt tos nošu tekstā. - Apgūtajās tonalitātēs iespēju robežās intonēt nosauktos

	• Akordi. Trijskaņi. M_{53} un m_{53}, to uzbūve • Priekšstati par T_{53}, T_{63}, t_{53}, t_{63} •	intervālus. • Saklausīt un noteikt atsevišķus intervālus un to grupas (2 – 3 intervāli). • Būvēt no skaņas $\uparrow$ un $\downarrow$, kā arī dziedāt un saklausīt mažora, minora trijskaņus.
Citi mūzikas valodas un formas elementi	• Paplašināt iepriekš apgūto mūzikas valodas terminu krājumu. • Dinamikas apzīmējumi: no <i>pp</i> līdz <i>ff</i>. • Tempa un mūzikas rakstura apzīmējumi: <i>Adagio</i>, <i>Andante</i>, <i>Moderato</i>, <i>Allegro</i>, <i>Vivo</i>, <i>Dolce</i>, <i>Contabile</i> • Periods, tā struktūras elementi: teikums, frāze, motīvs. • Pantu forma. Pants un piedziedājums. Variētu pantu forma.	• Prast paskaidrot notīs redzamos tempa, dinamikas un izpildījuma rakstura apzīmējumus, kā arī citus apgūtos nošu raksta elementus. • Saskatīt / saklausīt vienādas, atšķirīgas, variētas frāzes un sekvenci, kā arī iespēju robežās iesaistīt minētos elementus radošos uzdevumos. • Uztvert ar dzirdi pantu formu. • Saklausīt minēto mūzikas instrumentu tembrus.

Noslēguma prasības

7. Rakstu darbs mūzikas teorijā:

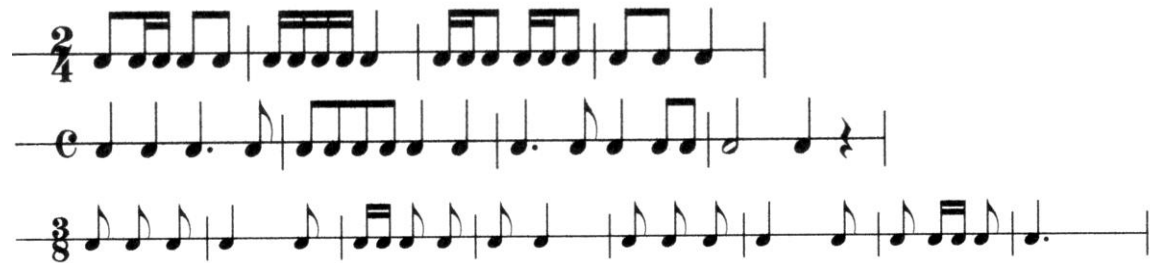
- uzrakstīt prasīto gammu (mažors – dabiskais, minors – dabiskais, harmoniskais, melodiskais), gammas elementus;
- salikt taktssvītras;
- noteikt un uzbūvēt prasītos intervālus, trijskaņus;
- zināt apgūtos mūzikas terminus.

2. Dziedāšana, ritmizēšana:

- nodziedāt prasīto tautasdziesmu ar vārdiem un nošu nosaukumiem;
- solmizēt norādīto vingrinājumu vijoles vai basa atslēgā;
- Dzied mažorus un minorus – noturīgās, nenoturīgās pakāpes ar atrisinājumiem, intervālu sekvenci;
- Spēlēt vienkāršus intervālus no baltiem taustiņiem;
- Saklusa vienkāršos intervālus, mažora, minora tonikas trijskaņus;
- Ritmizēt vienbalsīgu vai divbalsīgu piemēru.

3. Analīze ar dzirdi:

- uzrakstīt ritma diktātu
piemēri:

- saklausīt frāzes (vienādas, līdzīgas, atšķirīgas);

Ieteicamās tautasdziesmas

1. Kas tie tādi, kas dziedāja
2. Skaisti dziedī, lakstīgala
3. Trīs sidraba upes tek
4. Laivā gāju šūpotiesi
5. Suņi zaķim pēdas dzina
6. Vai tā mana vaina bija

TREŠAIS MĀCĪBU GADS

(3. klase)

2 mācību stunda nedēļā / 70 mācību stundas gadā

Mācību satura elementi	Zināšanas	Prasmes un iemaņas
Metroritms	- Visi iepriekš apgūtie jēdzieni, taktsmēri un nošu, paužu ilgumi. - trioles - Nots un pauzes pagarinājuma veidi (ar punktu, līgu, fermātu), ritma grupa - Taktsmērs 3/8, raksturīgās ritma grupas un ritma zilbes: 	- Sagrupēt taktīs / ritmizēt / solmizēt piemērus zināmajos taktsmēros, ietverot apgūtās ritma grupas. - Ritma diktāts (mutisks, rakstisks). - Vienbalsīgi un divbalsīgi ritma vingrinājumi, ritma improvizācijas.
Skaņkārtā, tonalitāte	- Tonalitātes <i>Sib-sol</i>, <i>La-fa#</i> un <i>Mib-do</i> (minors - dab., harm., melod.); tonikas trijskanis, ievadskaņas, nenoturīgo pakāpju atrisināšana. - Melodijas kustība pa T trijskaņa un apvērsumu skaņām - Skaņkārtas galvenās pakāpes: I (tonika), IV (subdominante) un V (dominante) - Lēcieni pa kvartām, kvintām	- Dziedāt mažora, minora gammas līdz trijām atslēgas zīmēm un elementus gammā. - Saklausīt mažora un minora skaņkārtu, minora trīs veidus, tetrahordu veidus. - Solfedžēt / saklausīt vienkāršas melodijas, kurās ietverti tercu lēcieni, kvartu un kvintu lēcieni: I – IV, IV – I, V – II, III – VII u.tml., kā arī kustība pa noturīgām pakāpēm.
Intervāli. Akordi	- Visi iepriekš minētie vienkāršie intervāli (t₁, m₂, l₂, m₃, l₃, t₄, t₅) - Konsonējoši un disonējoši intervāli. - Mažora, minora trijskaņi un to apvērsumi: sekstakordi (M₆ un m₆), kvartsekstakordi (M₆₄ un m₆₄), to uzbūve.	- Rakstīt / saskatīt nošu tekstā zināmos intervālus un akordus. - Spēlēt 3,6,4/6 pa baltiem taustiņiem - Saklausīt: intervālus atsevišķi un grupā (2 – 3), mažora un minora trijskaņus, akordu funkcijas (T, S, D).

	- Galveno pakāpju trijskaņi: T₅₃, S₅₃ un D₅₃. - Priekšstats par D₇.	
Citi mūzikas valodas un formas elementi	- Paplašināt iepriekš apgūto mūzikas valodas terminu krājumu. - Tempa un mūzikas rakstura apzīmējumi: <i>Largo, Lento, Presto, Allegretto, Andantino</i> - Periods, tā struktūras elementi. Pantu forma. - Vienkārša divdaļu, vienkārša trijdaļu forma.	- Prast paskaidrot notīs redzamos tempa un izpildījuma rakstura apzīmējumus, kā arī citus apgūtos nošu raksta elementus. - Saklausīt mūzikas instrumentu tembrus. - Saskatīt / saklausīt melodijā vienādas, atšķirīgas un variētas frāzes, sekvenci, kā arī iespēju robežās prast iesaistīt radošos uzdevumos. - Uztvert ar dzirdi pantu, divdaļu un trijdaļu mūzikas formu.

Noslēguma prasības

1. Rakstu darbs mūzikas teorijā:

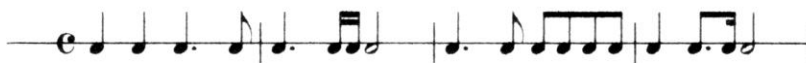
- uzrakstīt prasīto gammu (mažors – dabiskais, minors – dabiskais, harmoniskais, melodiskais), gammas elementus;
- diktāts;
- salikt taktssvītras;
- noteikt un uzbūvēt prasītos intervālus, akordus;
- zināt apgūtos mūzikas terminus.

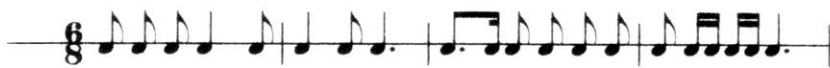
2. Dziedāšana, ritmizēšana:

- nodziedāt prasīto tautasdziesmu ar vārdiem un nošu nosaukumiem;
- solmizēt norādīto vingrinājumu;
- ritmizēt vienbalsīgu vai divbalsīgu piemēru.
- spēlēt no skaņas intervālus;
- spēlēt akordu sekvences pa baltajiem taustiņiem.

3. Analīze ar dzirdi:

- uzrakstīt ritma diktātu piemēri:

- noteikt skaņkārtu (mažors, minors, maiņu), taktsmēru un citus mūzikas valodas elementus;
- noteikt atsevišķus intervālus, kā arī trijskaņus;
- noteikt mūzikas formu (pantu forma, divdaļu forma, trijdaļu forma).

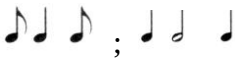
Ieteicamais tautasdziesmu saraksts

1. Caur sidraba birzi gāju
2. Es izkūlu kunga riju
3. Kumeliņi, kumeliņi
4. Pūt vējiņi
5. Saulīt' tecēj' tecēdama
6. Seši mazi bundzenieki

CETURTAIS MĀCĪBU GADS

(4. klase)

2 mācību stunda nedēļā / 70 mācību stundas gadā

Mācību satura elementi	Zināšanas	Prasmes un iemaņas
Metroritms	- Visi iepriekš apgūtie jēdzieni, taktsmēri un nošu, paužu ilgumi. - Taktsmērs 3/8, raksturīgās ritma grupas un ritma zilbes: - sinkopes - Ritma grupas: tā-i ti-ri - Taktsmērs 6/8, raksturīgās ritma grupas: 	- Sagrupēt taktīs / ritmizēt / solmizēt piemērus zināmajos taktsmēros, ietverot apgūtās ritma grupas. - Ritma diktāts (mutisks, rakstisks). - Vienbalsīgi un divbalsīgi ritma vingrinājumi, ritma improvizācijas. - Nošu grupēšanas pamatlikumi saliktajos taktsmēros
Skaņkārtā, tonalitāte	- Tonalitātes <i>Sib-sol, Re-si, La-fa#</i> un <i>Mib-do, Lab-fa, Mi-do#</i>, (minors - dab., harm., melod.); tonikas trijskanis, ievadskaņas, nenoturīgo pakāpju atrisināšana. - Melodijas kustība pa T S D trijskaņa un apvērsumu skaņām - Kvartu, kvintu, sekstu lēcieni starp dažādām pakāpēm - Tetrahordu veidi	- Dziedāt mažora, minora gammas līdz četrām atslēgas zīmēm un elementus gammā. - Saklausīt mažora un minora skaņkārtu, minora trīs veidus, tetrahordu veidus. - Spēlēt, dziedāt diatoniskas akordu sekvences - Izpildīt vieglas divbalsīgas dziesmas vienu balsi dziedot, otru spēlējot
Intervāli. Akordi	- Visi iepriekš minētie vienkāršie intervāli (t₁, m₂, l₂, m₃, l₃, t₄, t₅) - Konsonējoši un disonējoši intervāli. - Mažora, minora trijskaņi un to apvērsumi: sekstakordi (M₆ un m₆), kvartsekstakordi (M₆₄ un m₆₄), to uzbūve., S, D trijaskaņu apvērsumi	- Spēlēt un noteikt īsas intervālu un akordu secības - Saklausīt: intervālus atsevišķi un grupā (2 – 3), mažora un minora trijskaņus, akordu funkcijas (T, S, D). - Atšķirt T-S-D harmonisko funkciju atšķirīgo krāsu

	• pl.4 un pm5 mažorā ar atrisinājumu	
Citi mūzikas valodas un formas elementi	• Paplašināt iepriekš apgūto mūzikas valodas terminu krājumu. • Tempa un mūzikas rakstura apzīmējumi: <i>Dolče, Cantabile, Grazioso</i> • Periods, tā struktūras elementi. Pantu forma. • Vienkārša divdaļu, vienkārša trijdaļu forma.	• Prast paskaidrot notīs redzamos tempa un izpildījuma rakstura apzīmējumus, kā arī citus apgūtos nošu raksta elementus. • Saklausīt mūzikas instrumentu tembrus. • Saskatīt / saklausīt melodijā vienādas, atšķirīgas un variētas frāzes, sekvenci, kā arī iespēju robežās prast iesaistīt radošos uzdevumos. • Uztvert ar dzirdi pantu, divdaļu un trijdaļu mūzikas formu.

Noslēguma prasības

1. Rakstu darbs mūzikas teorijā:

- uzrakstīt prasīto gammu (mažors – dabiskais, minors – dabiskais, harmoniskais, melodiskais), gammas elementus;
- diktāts;
- salikt taktssvītras;
- noteikt un uzbūvēt prasītos intervālus, akordus;
- zināt apgūtos mūzikas terminus.

2. Dziedāšana, ritmizēšana:

- nodziedāt prasīto tautasdziesmu ar vārdiem un nošu nosaukumiem;
- solfedžēt no notīm mācītu 2 balsīgu dziesmu;
- dziedāt gammu un visus gadā apgūtos skaņkārtas elementus, kvintu-kvartu sekvenci
- ritmizēt vienbalsīgu vai divbalsīgu piemēru.
- spēlēt un dziedāt intervālu un akordu secības;
- spēlēt no skaņas M un m trijskaņus un apvērsumus;

3. Analīze ar dzirdi:

- uzrakstīt ritma diktātu piemēri:

- noteikt skaņkārtu (mažors, minors, maiņu), taktsmēru un citus mūzikas valodas elementus;
- noteikt tetrahordu veidus, intervālus akordus;
- noteikt mūzikas formu (pantu forma, divdaļu forma, trijdaļu forma).

Ieteicamais tautasdziesmu saraksts

1. Āvu, āvu baltas kājas.
2. Bēdu manu, lielu bēdu.
3. Dietu, dietu jaunas meitas.
4. Jūriņ prasa smalku tīklu.
5. Maza biju, neredzēju.
6. Nu, ar dievu, vidzemīte.

PIEKTAIS MĀCĪBU GADS

(5. klase)

2 mācību stunda nedēļā / 70 mācību stundas gadā

Mācību satura elementi	Zināšanas	Prasmes un iemaņas
Metroritms	- Regulāri mainīgs un neregulāri mainīgs metrs - Raksturīgās ritma grupas un ritma zilbes: - sinkopes - Ritma grupas: 	- Sagrupēt taktīs / ritmizēt / solmizēt piemērus zināmajos taktsmēros, ietverot apgūtās ritma grupas. - Ritma diktāts (mutisks, rakstisks). - Vienbalsīgi un divbalsīgi ritma vingrinājumi, ritma improvizācijas. - Nošu grupēšana mainīgos metros
Skaņkārtā, tonalitāte	- Tonalitātes <i>Sib-sol, Re-si, La-fa#</i> un <i>Mib-do, Lab-fa, Mi-do#</i>, (minors - dab., harm., melod.); tonikas trijskanis, ievadskaņas, nenoturīgo pakāpju atrisināšana. - Melodijas kustība pa T S D trijskaņa un apvērsumu skaņām, kā arī pa D7 un pm. VII_{5/3}	- Dziedāt mažora, minora gammas līdz četrām atslēgas zīmēm un elementus gammā. - Saklausīt mažora un minora skaņkārtu, minora trīs veidus, tetrahordu veidus. - Spēlēt, dziedāt diatoniskas akordu sekvences - Izpildīt vieglas divbalsīgas dziesmas vienu balsi dziedot, otru spēlējot
Intervāli. Akordi	- Visi iepriekš minētie vienkāršie intervāli (t₁, m₂, l₂, m₃, l₃, t₄, t₅) - Kvartu, kvintu, sekstu lēcieni starp dažādām skaņkārtas pakāpēm - Septimas lēcieni V-IV	- Spēlēt un noteikt īsas intervālu un akordu secības - Saklausīt: intervālus atsevišķi un grupā (2 – 3), mažora un minora trijskaņus, akordu funkcijas (T, S, D). - Atšķirt T-S-D harmonisko funkciju atšķirīgo krāsu - Spēlēt vienkāršas pavadījuma formulas melodijām, izmantojot T

		S D akordus
Citi mūzikas valodas un formas elementi	- Paplašināt iepriekš apgūto mūzikas valodas terminu krājumu. - Tempa un mūzikas rakstura apzīmējumi: <i>Con moto, non troppo, accelerando, rallentando</i> - Skaņu un intervālu enharmonisms - Aliterācijas zīmes x-dubultdiēzs, bb-dubultbemols - Skaņu apzīmējumi burtu notācijā.	- Prast paskaidrot notīs redzamos tempa un izpildījuma rakstura apzīmējumus, kā arī citus apgūtos nošu raksta elementus. - Saskatīt / saklausīt melodijā vienādas, atšķirīgas un variētas frāzes, sekvenci, kā arī iespēju robežās prast iesaistīt radošos uzdevumos.

Noslēguma prasības

1. Rakstu darbs mūzikas teorijā:

- uzrakstīt prasīto gammu (mažors – dabiskais, minors – dabiskais, harmoniskais, melodiskais), gammas elementus;
- diktāts;
- salikt taktssvītras;
- noteikt un uzbūvēt prasītos intervālus, akordus;
- zināt apgūtos mūzikas terminus.

2. Dziedāšana, ritmizēšana:

- nodziedāt prasīto tautsdziesmu no galvas un transponēt;
- dziedāt duetā no notīm mācītu 2 balsīgu dziesmu, kā arī vienu balsi spēlēt, otru dziedāt;
- dziedāt gammu un visus gadā apgūtos skaņkārtas elementus, T-S-D trijskaņus ar apvērsumiem un pm5, pm5/3, D7, m7 ar atrisinājumiem.
- ritmizēt vienbalsīgu vai divbalsīgu piemēru.
- Spēlēt no skaņas mažora un minora trijskaņus un apvērsumus;
- Dziedāt akordu un intervālu secības;

3. Analīze ar dzirdi:

- noteikt skaņkārtu (mažors, minors, maiņu), taktsmēru un citus mūzikas valodas elementus;
- noteikt intervālus, akordus, arī secībās

Ieteicamais tautsdziesmu saraksts

1. Strauja, strauja upe tecēj`.
2. Karavīri bēdājās.
3. Krauklīts sēž ozolā.
4. Līgodama upe nesa.
5. Rīga dimd.
6. Upe nesa ozoliņu.

SESTAIS MĀCĪBU GADS

(6. klase)

2 mācību stunda nedēļā / 70 mācību stundas gadā

Mācību satura elementi	Zināšanas	Prasmes un iemaņas
Metroritms	- Visi iepriekš apgūtie jēdzieni, taktsmēri un nošu, paužu ilgumi. - Taktsdaļas sinkopes - Starptaktu sinkopes - Ritma grupas: Retāk lietotie taktsmēri 2/2; 3/2	- Sagrupēt taktīs / ritmizēt / solmizēt piemērus zināmajos taktsmēros, ietverot apgūtās ritma grupas. - Ritma diktāts (mutisks, rakstisks). - Vienbalsīgi un divbalsīgi ritma vingrinājumi, ritma improvizācijas. - Nošu grupēšanas pamatlikumi saliktajos taktsmēros
Skaņkārtā, tonalitāte	- Tonalitātes <i>Sib-sol, Re-si, La-fa#</i> un <i>Mib-do, Lab-fa, Mi-do#, Reb-si, Si-sol#, Fa#-re#</i>, (minors - dab., harm., melod.); tonikas trijskanis, ievadskaņas, nenoturīgo pakāpju atrisināšana. - Melodijas kustība pa D⁷ apvērsumu skaņām D^{5/6}, D^{4/3}, D² - Harmoniskais mažors - Hromatiskā gamma	- dziedāt mažora, minora gammas līdz sešām atslēgas zīmēm un elementus gammā. - dziedāt hromatisko gammu - dziedāt harmonisko mažoru - divbalsīgas dziesmas - vienu balsi dziedāt, otru spēlēt
Intervāli. Akordi	- intervāli (p12, p14, pm5, pm7) harmoniskā mažorā un minorā - akordu secības ar D⁷ apvērsumiem - Spēlēt vienkāršu pavadījumu, izmantojot T S D akordus	- noteikt intervālu un akordu secības - saklausīt: intervālus atsevišķi un grupā (2 – 7), mažora un minora trijskaņus, D⁷ akordu apvērsumus un pm7 apvērsumus - dziedāt harmoniskas trīsbalsīgas akordu secības ansamblī - spēlēt, dziedāt intervālu, akordu secības - spēlēt no skaņas mažora, minora trijskaņus, apvērsumus

Citi mūzikas valodas un formas elementi	• Paplašināt iepriekš apgūto mūzikas valodas terminu krājumu. • Tempa un mūzikas rakstura apzīmējumi: <i>Vivace, Maestoso, Largo, con brio, Presto, Leggiero</i> • Hromatisko palīgskaņu pieraksts • Hromatiskās gammas pareizrakstība • Harmoniskā pavadījuma pieraksts ar burtu simboliem(C,Cm,C7	• prast paskaidrot notīs redzamos tempa un izpildījuma rakstura apzīmējumus, kā arī citus apgūtos nošu raksta elementus. • saskatīt / saklausīt melodijā vienādas, atšķirīgas un variētas frāzes, sekvenci, kā arī iespēju robežās prast iesaistīt radošos uzdevumos. • prast nospēlēt vienkāršotu pavadījumu pēc burtu simboliem
--	---	---

Noslēguma prasības

1. Rakstu darbs mūzikas teorijā:

- uzrakstīt prasīto gammu (mažors – dabiskais, minors – dabiskais, harmoniskais, melodiskais), gammas elementus;
- diktāts;
- noteikt un uzbūvēt prasītos intervālus, akordus;
- zināt apgūtos mūzikas terminus.

2. Dziedāšana, ritmizēšana:

- nodziedāt prasīto tautasdziesmu ar vārdiem un nošu nosaukumiem, spēle vairākās tonalitātēs;
- solfedžēt no notīm mācītu 2 balsīgu dziesmu, dziedāt duetā, izpildīt vienu basi dziedot, otru spēlējot;
- dziedāt gammu un visus gadā apgūtos skaņkārtas elementus, D7 apvērsumus ar atrisinājumiem; pm7 (pm7,pm5,pm5/3,pmVII7 ar atrisinājumiem)
- spēlēt no skaņas mažora, minora trijskaņus un apvērsumus
- dziedāt akordu, intervālu secības ar D7 apvērsumiem
- ritmizēt divbalsīgu piemēru.
- spēlēt un dziedāt intervālu un akordu secības;

3. Analīze ar dzirdi:

- saklausīt intervālus, akordus ārpus tonalitātes – foniski, kā arī akordus un intervālus secībās

Ieteicamais tautasdziesmu saraksts

1. Dziedāj' tautu tīrumāi.
2. Es karāi aiziedams
3. Saulīt vēlu vakarāi.
4. Sudmaliņas.
5. Trīcēj kalni, skanēj' meži.
6. Ziedi, ziedi rudzu vārpa.

SEPTĪTAIS MĀCĪBU GADS

(7. klase)

2 mācību stunda nedēļā / 70 mācību stundas gadā

Mācību satura elementi	Zināšanas	Prasmes un iemaņas
Metroritms	- Visi iepriekš apgūtie jēdzieni, taktsmēri un nošu, paužu ilgumi. - Sarežģītākās sinkopes ar sešpadsmitdzaļnotīm, pauzēm - Sinkopju ķēde	- Sagrupēt taktīs / ritmizēt / solmizēt piemērus zināmajos taktsmēros, ietverot apgūtās ritma grupas. - Ritma diktāts (mutisks, rakstisks). - Vienbalsīgi un divbalsīgi ritma vingrinājumi ar sinkopēm, ritma improvizācijas. - Nošu grupēšana dažādos taktsmēros ar sinkopēm.
Skaņkārtā, tonalitāte	- Tonalitātes <i>Sib-sol, Re-si, La-fa#</i> un <i>Mib-do, Lab-fa, Mi-do#, Reb-si, Si-sol#, Fa#-re#, Do#-la#</i> (minors - dab., harm., melod.); tonikas trijskanis, ievadskaņas, nenoturīgo pakāpju atrisināšana. - Melodijas kustība ar novirzēm un modulācijām un pirmās radniecības tonalitātēm - Harmoniskais mažors - Hromatiskā gamma	- dziedāt mažora, minora gammas līdz septiņām atslēgas zīmēm un elementus gammā. - dziedāt hromatisko gammu, hromatiskās palīgskāņas un pārgājskāņas - dziedāt harmonisko mažoru, raksturīgākās intonācijas - divbalsīgas dziesmas - vienu balsi dziedāt, otru spēlēt
Intervāli. Akordi	- Harmoniskie intervāli un akordi ar atrisinājumiem tonalitātē jauktā secībā - akordu secības, ietverot harm. S pm. VII⁷ harmon. Mažorā - Ievadseptakordi un atrisinājumi T, kā arī caur D_{5/6}	- noteikt intervālu un akordu secības harmoniskajā mažorā - dziedāt harmoniskas trīsbalsīgas akordu secības ansamblī - spēlēt, dziedāt intervālu, akordu secības - spēlēt T ievadseptakordus un atrisinājumus

Citi mūzikas valodas un formas elementi	• Paplašināt iepriekš apgūto mūzikas valodas terminu krājumu. • Hromatisko palīgskaņu pieraksts • Hromatiskās gammas pareizrakstība • Harmoniskā pavadījuma pieraksts ar burtu simboliem(C,Cm,C7	• prast paskaidrot notīs redzamos tempa un izpildījuma rakstura apzīmējumus, kā arī citus apgūtos nošu raksta elementus. • Lasīt no lapas 5.kl.līmeņa melodijas • Tonalitātē līdz 5 zīmēm dziedāt gammu, pakāpes, diatoniskos vai raksturīgos intervālus • prast nospēlēt improvizētu harmonisko pavadījumu
--	---	--

Noslēguma prasības

1. Rakstu darbs mūzikas teorijā:

- uzrakstīt prasīto gammu (mažors – dabiskais, minors – dabiskais, harmoniskais, melodiskais), gammas elementus;
- diktāts – melodija perioda formā
- noteikt un uzbūvēt prasītos intervālus, akordus;
- zināt apgūtos mūzikas terminus.

2. Dziedāšana, ritmizēšana:

- nodziedāt no galvas tautasdziesmu, pats spēlē improvizētu harmonisku pavadījumu;
- solfedžēt no notīm 5. kl. līmeņa melodiju,
- divbalsīgu dziesmu dziedāt duetā, izpildīt vienu basi dziedot, otru spēlējot;
- dziedāt gammu(izlozētu) līdz 5 zīmēm, pakāpes, diatoniskos vai raksturīgos intervālus un akordus, disonējošos atrisina,

3. Analīze ar dzirdi:

- noklausās, nosaka, pēc tam nodzied vai nospēlē intervālu secību (5-7 intervāli),
- noklausās, nosaka, pēc tam nodzied vai nospēlē akordu secību (5-7akordi),

Ieteicamais tautasdziesmu saraksts

1. Div' dūjiņas gaisā skrēja .
2. Kur tu skriesi, vanadziņi.
3. Līgo laiva uz ūdeņa.
4. Mazs bij' tēva novadiņis.
5. Stūru stūriem tēvu zeme.
6. Tumša nakte, zaļa zāle

ASTOTĀIS MĀCĪBU GADS

(8. klase)

2 mācību stunda nedēļā / 70 mācību stundas gadā

Mācību satura elementi	Zināšanas	Prasmes un iemaņas
Metroritms	• Visi iepriekš apgūtie jēdzieni, taktsmēri un nošu, paužu ilgumi. • Zināšanu nostiprināšana	• Sagrupēt taktīs / ritmizēt / solmizēt piemērus dažādos taktsmēros, ietverot visas apgūtās ritma grupas. • Ritma diktāts (mutisks, rakstisks).
Skaņkārtā, tonalitāte	• Visu iepriekš apgūto mažoru, minoru, to veidu atkārtojums, • Senās skaņkārtas – līdiskais, miksollīdiskais mažors, frīģiskais, doriskais minors	• dziedāt un pazīt senās skaņkārtas, • dziedāt mažora, minora gammas līdz septiņām atslēgas zīmēm un elementus gammā, • dziedāt hromatisko gammu, hromatiskās palīgskāņas un pārgājiskāņas, • dziedāt harmonisko mažoru, raksturīgākās intonācijas, • divbalsīgas dziesmas - vienu balsi dziedāt, otru spēlēt
Intervāli. Akordi	• priekšstats par II7, pl5/3, pl5, pm4 • Iepriekš apgūto zināšanu nostiprināšana	• iepriekš apgūto prasmju nostiprināšana • noteikt intervālu un akordu secības • spēlēt intervālu un akordu secības

Citi mūzikas valodas un formas elementi	• nostiprināt iepriekš apgūto mūzikas valodas terminu krājumu. •	• prast paskaidrot notīs redzamos tempa un izpildījuma rakstura apzīmējumus, kā arī citus apgūtos nošu raksta elementus. • Lasīt no lapas 5.kl.līmeņa melodijas • Tonalitātē līdz 5 zīmēm dziedāt gammu, pakāpes, diatoniskos vai raksturīgos intervālus • prast nospēlēt improvizētu harmonisko pavadījumu
--	---	--

Noslēguma prasības

1. Rakstu darbs mūzikas teorijā:

- uzrakstīt prasīto gammu (mažors – dabiskais, minors – dabiskais, harmoniskais, melodiskais), gammas elementus;
- diktāts – melodija perioda formā
- noteikt un uzbūvēt prasītos intervālus, akordus;
- zināt apgūtos mūzikas terminus.

2. Dziedāšana, ritmizēšana:

- solfedžēt no notīm 5. kl. līmeņa melodiju,
- divbalsīgu dziesmu dziedāt duetā, izpildīt vienu basi dziedot, otru spēlējot;
- dziedāt gammu(izlozētu) līdz 5 zīmēm, pakāpes, diatoniskos vai raksturīgos intervālus un akordus, disonējošos atrisina,
- nodziedāt no galvas tautasdziesmu, pats spēlē improvizētu harmonisku pavadījumu;

3. Analīze ar dzirdi:

- noklausās, nosaka, pēc tam nodzied vai nospēlē intervālu secību (5-7 intervāli),
- noklausās, nosaka, pēc tam nodzied vai nospēlē akordu secību (5-7akordi),

Mācību sasniegumu vērtēšanas prasības, formas un veidi

Audzēkņu mācību sasniegumus vērtē ar atzīmi 10 ballu sistēmā.

Pārbaudes formas: mutiskās, rakstiskās, kombinētās.

Pārbaudes veidi:

- mācību gada laikā – kontrolstundas pēc skolotāju individuālā plāna;
- mācību gada beigās – ieskaite.

Mācību darba formas un metodes

Mācību darba formas:

- Rakstu darbi: nošu raksta, intervālu, akordu un citu mūzikas valodas elementu apguve.
- Ritmizēšana, solmizēšana, mutiski un rakstiski ritma diktāti, ritma improvizācijas.
- Vienbalsīga un divbalsīga dziedāšana, kā arī lasīšana no lapas.
- Intonēšana: gammu, pakāpju, sekvenču dziedāšana, intervālu un akordu dziedāšana tonalitātē.
- Analīze ar dzirdi: intervālu, akordu, skaņkārtas un formas elementu noteikšana ar dzirdi, kā arī mutiski diktāti.
- Radoši uzdevumi: melodiju turpināšana pēc dotā sākuma impulsa, ritma improvizācijas u.c.

Mācību darba metodes:

- stāstījums, demonstrējums,
- vingrinājumi,
- audzēkņu patstāvīgais darbs,
- radošās darbības attīstīšana.

Mācību līdzekļi:

Izmantojamās literatūras saraksts

1. Solfedžo. Sast. M.Silmale un A.Kārklīņa.- R.: "Zvaigzne", 1980.
2. L.Rozenberga. Solfedžo 1.klasei.- R.: "Musica Baltica", 1999.
3. L.Rozenberga. Solfedžo 2.klasei.- R.: "Musica Baltica", 1999.
4. L.Rozenberga. Solfedžo 3.klasei.- R.: "Musica Baltica", 2000.
5. L.Rozenberga. Solfedžo 4.klasei.- R.: "Musica Baltica", 2000.
6. L.Rozenberga. Solfedžo 5.klasei.- R.: "Musica Baltica", 2002.
7. L.Rozenberga. Solfedžo 6.klasei.- R.: "Musica Baltica", 2003.
8. L.Rozenberga. Solfedžo 7.klasei.- R.: "Musica Baltica", 2004.
9. L.Rozenberga. Solfedžo 8.klasei.- R.: "Musica Baltica", 2005.
10. I. Nelsone L. Rozenberga Ritma etīdes 5-6 kl. "Musica Baltica", 2008.
11. Solfedžo vingrinājumu krājums 1.-4.klasei. Sast. R.Dubra.- R.: "Ulma", 1994.
12. Diktāti bērnu mūzikas skolām. Sast. L.Rozenberga.- R.: 1983.
13. Ritmika 1.klasei. sast. E.Jercuma.- R.: 1981.
14. Īsa rokasgrāmata mūzikas teorijā.- R.: "Ulma", 2000.
15. I.Grauzdiņa. Mūzikas mācības un solfedžo programma mūzikas skolām.- R.: "Musica Baltica", 2001.
16. I.Grauzdiņa. Pūces skola (I, II, III daļa).- R.: "Musica Baltica", 2001-2003.
17. I.Grauzdiņa. Rūķepure.- R.: "Ulma", 1996.
18. Dziesmas un kanoni no dažādu autoru krājumiem.
19. I. Damme „100 intervālu un 100 akordu secības”.
20. E. Siliņš „145 kanoni un kvodlibeti”.
21. R. Dubra „Solfedžo vingrinājumu krājums 1. - 4. klasei
22. A. Barkāne „Mūzikas diktātu krājums”.
23. A. Barkāne „Melodiju krājums dziedāšanai no lapas solfedžo stundās”.
24. L. Rozenberga „Mūzikas diktāti” 1.-2.;3.-4.;5.-6. klasei.
25. G. Fridkins „Lasīšana no lapas solfedžo stundās”
26. I. Udodova Mūzikas ābece Rūķu skola 1. klasei. "Musica Baltica" 2014.
27. I. Udodova Mūzikas ābece Rūķu skola 1. klasei. Skolotāja burtnīca. "Musica Baltica" 2014.
28. I. Udodova Mūzikas ābece Sprīdīša skola 2. klasei. "Musica Baltica" 2014.
29. I. Udodova Mūzikas ābece Sprīdīša skola 2. klasei. Skolotāja burtnīca. "Musica Baltica" 2016.
30. I. Udodova Mūzikas ābece Pūka skola 3. klasei. "Musica Baltica" 2015.
31. I. Udodova Mūzikas ābece Pūka skola 3. klasei. Skolotāja burtnīcas. "Musica Baltica" 2016.
32. I. Udodova Mūzikas ābece Pepijas skolas 4. klasei. "Musica Baltica" 2016.
33. I. Udodova Mūzikas ābece Pepijas skolas 4. klasei. Skolotāja burtnīcas. "Musica Baltica" 2017.
34. I. Udodova Solfedžo 5. klasei Teorijas un darba burtnīca. "Musica Baltica" 2018.
35. I. Udodova Solfedžo 5. klasei Skolotāja burtnīca. "Musica Baltica" 2018.

Digitālie mācību līdzekļi:

1. I. Udodova Rūķu skola 1. klasei
2. I. Udodova Sprīdīša skola 2. klasei
3. I. Udodova Pūka skola 3. klasei
4. I. Udodova Pepijas skolas 4. klasei
5. I. Udodova Digitālais Solfedžo 5. klasei

Programmu aktualizēja:

Pedagogi – Selga Puķīte, Irina Tiesnese 2025. gadā

PRASMJU PĀRBAUDES VĒRTĒŠANAS KOMPONENTI UN VĒRTĒŠANAS SKALA

Vērtēšanas komponenti	Vērtējums ballēs	Vērtējuma atšifrējums
1. Prasmju un iemaņu apguve, atbilstoši mācību priekšmeta programmas prasībām (teorētiskās zināšanas)	1-3 4-5 6 7-8 9 10	Programmas apguves pakāpe zema Programmas apguves pakāpe ir zem vidējā Programmas apguves pakāpe ir vidēja Programmas apguves pakāpe gandrīz atbilst klases prasībām Programmas apguve atbilst klases prasībām Dažu uzdevumu sarežģītības pakāpe pārsniedz programmas prasības
2. Uztāšanās kultūra	1-3 4-5 6-7 8-9 10	Nepietiekama uztāšanās kultūra Kopumā atbilstoša uztāšanās kultūra Uztāšanās kultūra atbilstoša, pietrūkst artistiskuma Uztāšanās kultūra atbilst prasībām, brīva Pārliecinoša, brīva, spilgta, artistiska uztāšanās
3. Mūzikas diktāta pieraksts	1-3 4-5 6-7 8-9 10	Diktāta melodijas pieraksta pakāpe ir zema Diktāta melodijas pieraksts ir mazāk kā 50% Diktāta melodija pierakstīta daļēji, ir neprecizitātes Diktāta melodija pierakstīta, ir nelielas neprecizitātes ritma vai nošu tekstā Diktāta melodijas pierakstīta precīzi
4. Solfedžēšana	1-3 4-5 6-7 8-9 10	Vingrinājumu dziedāšanas līmenis ir zems, intervālu intonācijas neprecīzas Izpildījums nepietiekams, intonatīvi neprecīzs Izpildījums apmierinošs, ir vairākas intonatīvas un ritmiskas kļūdas Izpildījums gandrīz precīzs, dažas intonatīvas neprecizitātes Vingrinājumi izpildīti precīzi, pārliecinoši, ievērojot dinamiskās nianses.